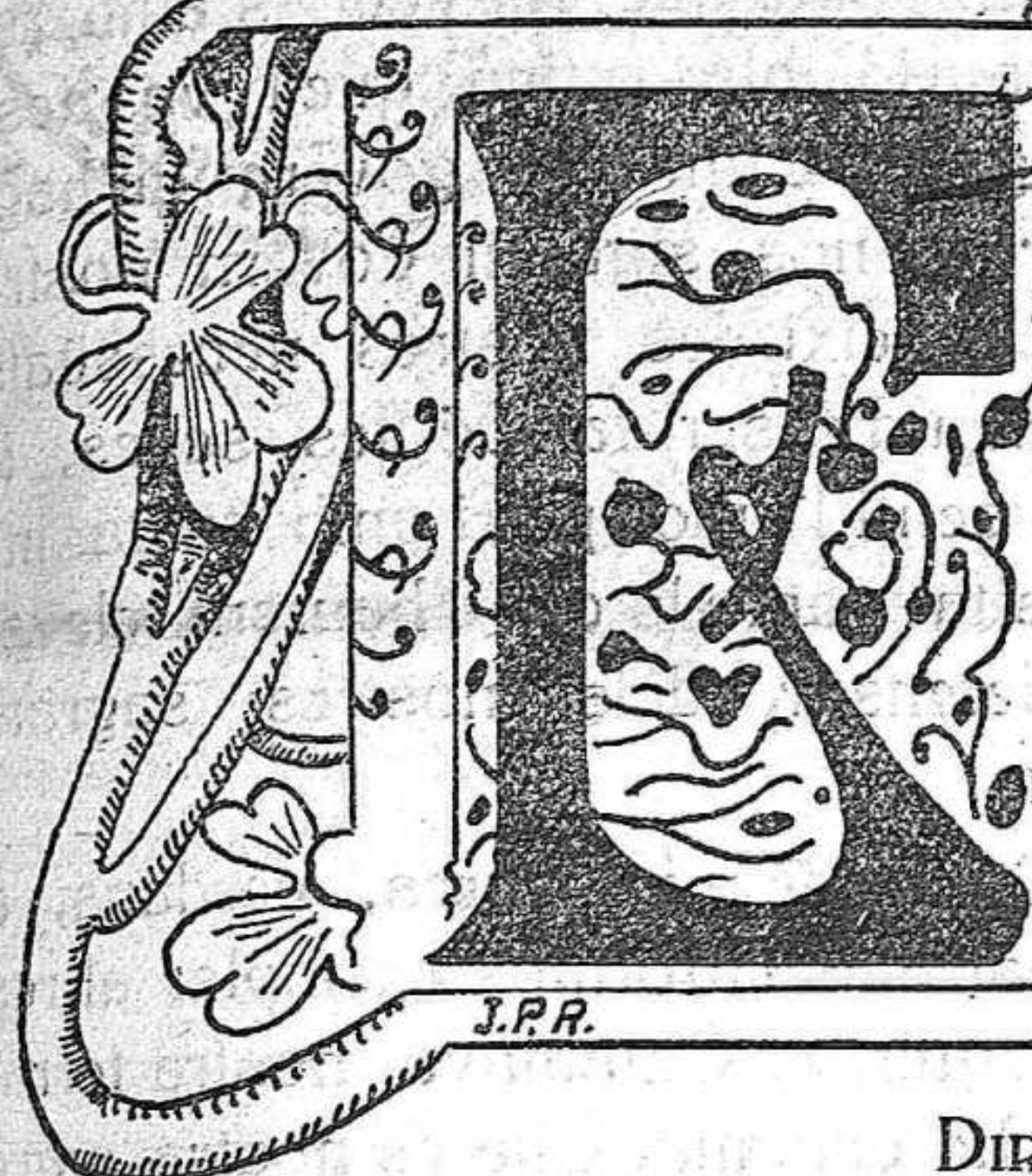
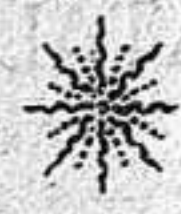

PERIODICO DEFENSOR DE LOS
::INTERESES DE LA COMARCA::

ERETANIA

DIRECTOR: B. CADEFÀU

	PRECIOS de SUSCRIPCIÓN:		REDACCIÓN Y	Anuncios, Remitidos	
		Trimestre	ADMINISTRACIÓN	y Reclamos, a precios	
	PUIGCERDA	2 pesetas	Mayor, 39	convencionales	
	FUERA	2 "	PUIGCERDA	NO SE DEVUELVEN	
	EXTRANJERO	3 "		LOS ORIGINALES	

IMPORTACIÓ I EXPORTACIÓ
MAGATZEMS DE QUEVIURES: J. FONOLLEDA SERRA

MAGATZEMS { Carrer Comerç, 19
Carrer Primpcesa, 51
Plassa Pons & Clerch, 3

DESPATX: CARRER COMERÇ, 38
BARCELONA

TELEFON 449 - A
DIRECCIÓ TELEGRÁFICA I TELEFÓNICA:
ABELLONOF - BARCELONA

Per Catalunya

Dintre poc, han de tenir lloc les eleccions de diputats a Còrts; tots ho sabem i tots ho hem dit infinitat de vegades. Lo que no sabem, molts, lo que no ens hem parat a reflexionar, es en l'importancia capdal que aixó té per nosaltres, i, d'aquí vénen tots els mals que de molts anys van caiguent demunt nostra aimada patria.

Fins avui, hem votat inconscientment; ens hem dividit en partits polítics —diguem-ho aixís— i volguent

tots lo mateix hem anat prenent camins diferents i ens hem anat separant els uns dels altres, sense pensar qu'aquesta separació, no ha sigut mes que una divisió de forces qu'ha anat a engreixar la panxa del maleit centralisme i que de continuar com fins avui, acabarà per tirar-nos en el mes negre i profund dels abims. Resseguim els passos qu'hem anat fent, examinem-los amb detenció i a cada un d'ells, meditem una mica, no gaire, i veurem que tots han sigut donats en terror fals. Perquè, doncs, seguir d'aqueixa manera? Perquè no hem d'esmenar-nos d'un cop i acabar aquest estat de coses que tant ens rebaixa devant de les demás nacions?

Preguntem-nos:—Quin govern tenim?; que ha fet per el nostre ben estar?; que ha fet per nostra Catalunya?. I les respostes que vénen a nostra pensa, invariablement, son aquestes: —Tenim un govern inepte que amb la seva indecisió en tot i per a tot, no fa més que agreujar la situació ja impossible. Contemplem Barcelona, la gran ciutat comtal, i les seves ferides sangnants ens parlen també d'un govern que no so's no sab curar-les, sino que permet que cada jorn se n'hi obrin de noves

I, vist tot aixó, no podem menys que donar-nos gran part de la culpa de lo qu'está succeint; i com no si aquest govern es el que fem nosaltres, el que'ns imposem amb la passivitat amb que veïem desenrotllar-se tots els actes que duu a cap si gan o no perjudicials en lo que puguin atanye'ns.

No volguem, doncs, continuar essent complices d'aquella gent disfressada de governants. Esmenem-nos d'una vegada: enlairem nostre pensa i fixem-la tots en un sol mot, en una sola idea: «CATALUNYA!»

Treballem tots a la una per a ella. Que els qui hagin de representar-la siguin els seus fills i que com a aitals la defensin. Procurem que quan ells entrin a la Cambra dels Diputats puguin avançar amb la convicció de la gran força dels nostres vots que'ls hi porta i que, indubtablement, ha d'esclafar totes les polítiques rónegues i falses que fins avui van sostenint-se.

Que'l nostre vot sigui un sol. Que el nostre elegit porti *allá* la veu de

tot un poble que vol veure's alliberat de la ridícula rutina que'l va des-sangrant. Enfi, que'l govern qu'hagi de regir-nos, sigui un govern nostre que coneixi les nostres necessitats qu'han d'ésser també les seves, i, que senti l'amor patri amb tanta intensitat com els que l'haurem elevat a defensor dels nostres sagrats drets.

Comencem nosaltres, cerdans, a donar aquest formós exemple; altres el seguiran. Catalunya, nostra terra, ens ho demana. Ella es nostra mare creguem-la, obeïm-la i que tots nostres sufragis siguin PER CATALUNYA.

JACQUES

AGRICULTURA

La cria de bestiar

La práctica

L'alimentació dels cavalls exigeix tenir en compte una pila de circumstancies que son diferentes de les altres especies i fins del bestiar mular i asinal. Els cavalls son animals delicats que no poden pas sofrir un tracte grosser com el sofreixen el bous, les mules i els ases. Als cavalls els cal una alimentació escollida, degut a la constitució de llur aparell digestiu. Els cavalls, com que no remuguen, han d'ensalivar bé els aliments i no han de menjar farratges massa grossers; exigin-els a vegades un fort treball han de consumir aliments apropiats, de poc volum, i molt nutritius, porque si els aliments fossin grossers, l'aparell digestiu, sobretot el païdor, que es molt petit, no els podria païr depressa, i llavors l'animal apenes podria prestar cap servei. Els aliments apropiats al cavall son les granes, turtós, la

palla folluda, els fencs i els farratges verds.

A l'arribar la primavera, es convenient donar un poc de verd als animals, però s'ha de donar poc a poc, car del contrari sobrevenen mals de ventre. Sempre que s'hagi de canviar d'aliments s'ha de fer poc a poc, perquè el tubu digestiu no funciona bé si de cop sobte se li canvien els aliments.

Les abeurades han d'esser el més sovint possible, i el millor de tot, que poguessin beure quan els plagués.

La neteja de l'estable es molt convenient; l'amoniac que es desprén dels fems i que fa picor als ulls envenena l'aire, i la respiració dels animals es fa defectuosament. Es una bona pràctica la d'emblanquinar l'estable, perquè per les parets hi solen restar les llavors dels microbis que causen malalties al bestiar. Els cavalls s'han de netejar cada dia, sobretot els joves. Així s'acostumen al tracte de l'home, i quan s'han de vendre no es presenten davant del comprador com una espècie d'isarts. A més, la neteja de la pell estalvia malalties, i, el que es més important que els animals estrijolats, amb igualtat de racció d'altres que no es netegin, estan més grassos.

LES EUGUES DE CRIA.— Les eugues de cria ocupen a Catalunya diverses comarques, però les més viuen en comarques de prats naturals, i altres viuen en terres de cultiu intensiu. Natural, doncs que les eugues cerdanes portin un règim de vida distint del de les eugues de la plana de Vich o d'Urgell.

Les eugues de cria han d'anar ben alimentades per a poder formar el pollí i després perquè tinguin força llet per alimentar-lo. Les eugues nutrides raquíticament no donen gaires bons animals. S'ha de procurar que des del quint mes de prenyat, la racció no sigui gaire voluminosa, perquè la pressió dels budells a la matriu o mare les podria fer avortar. L'aigua freda deu ésser completament prohibida a les eugues criant.

En les comarques pirinenques o dels prats naturals les eugues passen la major part de l'any a l'aire lliure. Per San Miquel, al baixar de péixer o pasturar a muntanya, les eugues aprofiten els quatre travessos de

dits d'herba que hi ha en els prats, i fins Nadal—es el costum— per fred que faci, les eugues passen nit i dia als prats. Aixó ha sigut causa de que moltes eugues espollessin o avortessin, però el costum sembla que pot més que els perjudicis que causa tal sistema. Per a resistir temperatures baixes, que moltes vegades han arribat a 18° sota zero, es necessita una gran quantitat de calor, el qual ja sabem nosaltres que solament el poden proporcionar els aliments. Doncs, si aquestes eugues es recollissin a l'estable, equivaldria a una forta quantitat d'aliments que s'estalviarien, i a més els perills d'espollar pel fred no existirien. Per Nadal, i molt abans, l'herba dels prats es ben cremada i ja no pot alimentar suficientment els animals es des de Nadal en avant que les eugues, a posta de sol, es recullen a l'era o al porxo, on se'ls dona un repas de palla i herba seca de prat barrejat; al matí se'ls torna repetir l'àpat, i cap allà a les nou o les deu s'engeguen altra volta als prats.

Amb aquest règim les eugues pateixen fam. No en veru cap de grassa, ni tan sols que estigui be de carns. Les eugues millor cuidades podrien treure millors pollins. Cap a mig maig o juny, les eugues, amb les seves cries van a muntanya. Si durant la primavera ha plogut, troben excel·lents pastures; si ha fet mal temps, encara pateixen més que abans d'anar-hi. Així, en els anys desfavorables a l'herba de muntanya, succeeix molt sovint que les eugues s'escapen cap a casa llur, malgrat hagin de recórrer distàncies de set i deu hores. Quan a muntanya no hi ha herba, les eugues haurien de restar a casa.

Mes, havent-hi bones pastures, l'home no podria pas proporcionar millor aliment que el que es procuren les eugues pasturant, car en les bones anyades els animals baixen de muntanya rodons com unes pomes.

P. M. ROSSELL I VILA

De Alimentació del bestiar

LITERARIES

E L B O I G

De sol a sol, el pobre boig
no para mai de treballar.
De sol a sol, suant amb goig,
no te repós ni per menjar.
No para mai, llaura que llaura,
forçut i ardit menant els bous.
Com més el sol la terra daura,
mes solcs desfá i en fa de nous.
Com més endins la rella es clava,
com més humit es el terrer
i el baf més fort que arreu s'esbrava,
el pobre boig es més feiner.
No para mai d'anar llaurant,
boi trasbalsant
els solcs oberts de dreta a esquerra!
No para mai d'anar sembrant
el mateix tros, suant, suant,
damunt la terra.
El pobre boig viu convençut
que tot el mon li ha pervingut
com un llegat de la Fortuna:
i va espargint sacs de llevó
perque és el temps qui hi ha saó
i ell se regeix segons la lluna.
El pobre boig, creient que avança,
llaura, sembrant per inmens plá,
va amunt i avall, amb l'esperança
que dintre poc, si fa bonança,
el que ha sembrat germinará.
I entossudit, fins que s'eslloma,
caient vençut, tot amarat,
el boig no es dona
i enterra a dolls, ben soma soma,
la fecondant llevor del blat.
El seu anhel és no sentir
mai més el clam
de desvalguts que tenen fam.
Perxó, orgullós, s'afanya a dir
que avent-hi al món menjar de sobres.
ell te el deber, suant, suant,
d'anar sembrant
el pa dels pobres.

Ignasi Iglesias

Un conte d'en Tolstoi

Un home tenia tres amics: els seus diners,
la seva dona i les seves bones obres.

Estant a punt de morir, els va enviar a
buscar a tots tres per a despedir-se'n. A
n'el primer que se li va presentar li va dir:

—Adéu, amic meu; jo em moro!

L'amic li va respondre:

—Adéu. Quan siguis mort, faré cremar un
ciri per a el repós de la teva ánima.

Hi va anar el segon, se'n va despedir i li
va prometre que l'acompanyaria fins al se-
pulcre.

Per últim, va arribar el tercer.

—Jo em moro!—li va dir el moribon.—
Adéu!

—No em diguis pas adéu—li va respondre
l'amic,—que jo no em separaré de tu: si tu
vius, jo viuré; si et morts, et seguiré!

L'home es va morir: els diners li varen
donar un ciri; la seva dona el va acompa-
nyar fins al sepulcre, i les seves bones
obres el varen seguir en vida i mort.

J. Casas Carbó

Locales

Limpieza.— La brigada municipal está ocupada
trabajando en en la limpieza de la acequia para fa-
cilitar el curso de las aguas, por cuyo motivo hemos
quedado por espacio de dos días sin agua en las ca-
sas, con el consiguiente trastorno por la falta de ele-
mento tan indispensable.

Ensenyança Catalana.— Con motivo de la
publicación del libro del notable publicista señor
Ramón Rucabado «Compendi d'Educació Civil», l'A-
sociació Protectora de l'Ensenyança Catalana, ha
enviado a dicho señor una efusiva felicitación, ha-
ciéndola extensiva al Ayuntamiento de Sabadell,
que ha pagado los gastos de la publicación, intere-
sando de la dicha corporación, el donativo de algu-
nos ejemplares, para destinarlos a premios en los
Concursos que organiza la «Protectora.»

Subasta.— Ayer ruvo lugar en las Casas Con-
sistoriales la subasta de los árboles comprendidos
en el trozo de carretera de casa «joan de la Baro-

nia» a «Casa Paraire». Dicho trozo de carretera desaparece con la explanación del terreno donde ha de emplazarse la estación del ferrocarril.

Fué adjudicada a D. Juan Meya por el tipo de 107 pesetas.

Dichos árboles pertenecían a la Mancomunidad.

Salida. — Mañana salen para Barcelona. lugar de su habitual residencia, la familia de nuestro distinguido amigo don José Mir, y las señoras viuda Soler y su hermana.

Feliz viaje y buen invierno.

Dr. Juan BOSOM

Ex-Alumno de los Hospitales de Paris

Especialista en Vías Urinarias y Sífilis

Consulta de 4 a 6 Días festivos, de 12 a 1

Rda. Universidad, 23 BARCELONA

Balompíe. — Esta tarde tendrá lugar en el campo de Sports, «Camp de les Bicicletes», un interesante partido de foot-ball, entre el Reserva del Puigcerdá F. C. y el Bellver F. C.

Es un partido rebancha dei que se jugó en Bellver el domingo día 7 del corriente.

Es de esperar que la concurrencia que presenciara el partido será numerosísima.

TALONARIOS PARA LA LOTERIA DE NAVIDAD. — En esta imprenta se confeccionan y se entregan en breve plazo. Trabajo esmerado. Precios módicos. — Mayor, 39

Ruego. — El gobernador civil encarece a los alcaldes de esta provincia, pongan en práctica cuantos medios estén a su alcance para que los trabajos preparatorios del censo de población y los del empadronamiento, se lleven a cabo con toda exactitud y dentro de los plazos señalados.

Mercado. — Bien es verdad que los mercados se ven muy concurridos, pero también es verdad que los precios se mantienen sobre nivel, imposibilitando poco menos la vida.

Las patatas se cotizan a 22 pesetas carga, los nabos a 7 la arroba y los huevos, a 4 pesetas docena,

como jamás podía presumirse en este país.

A propósito de los huevos, decía una mujer casera *enguany si que no podrem fer butifarres d'ous, perque en el preu qu'están, el porc se'ns tornaria truja.*

Tiempo. — Continúa el buen tiempo, si bien las noches son muy frías.

Temperaturas de la semana

Día	Máxima	Mínima
13	12	-4
14	10	-3
15	13	-2
16	13	-2
17	13	-1
18	10	-2
19	10	-1

AUTOMÓVILES

Bellver, Puigcerdá y Ribas
A L A Y

Esta Empresa tiene el honor de poner en conocimiento del público, que se ha suspendido temporalmente el servicio por no disponer de material suficiente para darle regular, como es su deseo prestarle en adelante.

Actualmente se organiza un servicio de carácter permanente con material suficiente y apropiado para asegurar el tráfico durante los meses de invierno

La fecha de inauguración se publicará oportunamente en este mismo sitio

Tip. Ceretania.—Puigcerdá.

Doctores P O U & SOLER

De las Facultades de Paris

Enfermedades nerviosas, piel y vías urinarias

Análisis clínicos

Sangre (Reacción Wasserman), Orina, Esputos, etc. etc.

Consulta de 11 a 1 y de 3 a 7.—

PASEO DE GRACIA, 61 Pral.

Gran Hotel Restaurant

EUROPA

Situado en la PLAZA de CABRINETTY (antes MAYOR)

Galerías con hermosa vista panorámica

Iluminación Eléctrica y a Gas - Cuarto de Baño y Ducha

RECOMENDADO DEL T. C. F. y C. A.

Propietario-Director:

BUENAVENTURA CARALPS

TELEFONO N. 10

NOVEDADES

J. Sauquet

Bourg-Madame

LANERIA

CONFECCIONES

SEDERIA

Artículos de Fantasía
para regalo y recuerdo

::: Cristalería ::: Porcelana ::: Juguetes :::

Tarifa d' Anuncis

Plana entera . . .	18'00	ptes.
Meitat de plana . . .	9'00	«
Quart de plana . . .	5'00	«
Octau de plana . . .	3'00	«

Descomptes per varies insercions

Salvat Dominique

Arboles Frutales
de todas clases

Ventas al por mayor y menor

Posada de Sala. Calle de la
Revolución. **PUIGCERDA**

Pisos y Chalet

PARA ALQUILAR
en esta Villa

Dirigirse: en esta Villa a D. Ramón Salvat y en
BARCELONA a la JOYERIA.

EL REGULADOR, (Calle del Carmen, 1)

HOTEL RESTAURANT
CATALUÑA
de BORDANOVA ::: RIBAS

Habitaciones confortables con electricidad y timbres a to-
— das sus dependencias. - Café. - Piano. - Baños y Du-
— chas. - W. C. - GARAGE con foso para repa-
— raciones y depósito de esencias. - Cámara os-
— cura. - Guías. - Caballerías y carruajes pa-
— ra toda clase de excursiones. - Coche
— ::: de la casa a todos los trenes :::